

ŠTRAJKUJÚCE FRANCÚZSKO - HRÁ SA VABANK! Neoliberáli do hry o moc a peniaze vkladajú čoraz viac a čoraz zúrivejšie

- Redakce CZ24 News | 16. března 2023

FRANCÚZSKO: Francúzi, ktorí sú známi sklonom často a vo veľkom protestovať proti rôznym „sociálnym nápadom“ kapitalistických vlád, sa znovu pustili do rozsiahleho a vytrvalého štrajkovania. Príčinou nespokojnosti sa opäť stala dôchodková reforma, ktorú teraz presadzuje neoliberálna vláda „stredú“ s nízkou popularitou. Neoliberáli kritizujú francúzsky dôchodkový systém, že v rozvinutých štátoch patrí k najviac „ústretovým“ voči pracujúcim. Poukazuje sa na to, že hoci sa vek odchodu do dôchodku po poslednej reforme zvýšil na 62 rokov, zostáva jedným z najnižších v štátoch OECD.

Protest francúzskych odborárov, Paríž, jeseň 2022. Snímka: www.pixabay.com

Neoliberálna ekonomika nemilosrdne šetrí v prvom rade na pracujúcich vrstvách s nižším príjmom, najmä v sociálnej sfére. Pri dôchodkových reformách sa však odvoláva aj na demografickú situáciu a problémy so zdrojmi. Dalo by sa to pochopiť, ak by sa nepreferovala moc peňazí (s prehliadaním zneužívania postavenia amerického dolára) a nevychádzalo sa v ústrety bohatej vrstve a finančnému sektoru. Pokrytecky sa však nebráni zvyšovaniu vojenských výdavkov, čo môže viesť aj k tragickým dôsledkom.

Predchádzajúce protesty proti dôchodkovým reformám vo Francúzsku

Rôzne podoby dôchodkovej reformy po rozpade bipolarity v medzinárodných vzťahoch (dominancii Západu v Európe) sa vo Francúzsku objavujú od roku 1993, keď ju začala vláda Édouarda Balladura. Voči väčšine návrhov reforiem sa protestovalo, ale s rôznym výsledkom. Najväčšie protesty boli v rokoch 1995, 2003, 2010 a 2019.

Okrem toho boli vo Francúzsku dve veľké sociálne protestné akcie širšieho charakteru. V roku 2009 išlo o rozsiahle demonštrácie, ktoré súviseli najmä so situáciou po veľkej finančno-ekonomickej (štruktúrnej) kríze. V čase ich vyvrcholenia sa na nich zúčastnili až tri milióny ľudí. V novembri 2018 vzniklo špecifické Hnutie žltých viest, ktorého aktivity po júni 2019 výrazne zoslabli. Podľa neoficiálnych údajov sa do neho zapojilo okolo troch miliónov osôb.

Prvá vlna protestov proti dôchodkovým reformám sa zdvihla v roku 1995 proti konzervatívnej gaullistickej vláde Alaina Juppého. Zapojili sa do nich asi dva milióny osôb. Po týždňoch protestov 15. decembra 1995 vláda reformu dôchodkov stiahla, ale aj tak urobila niektoré zmeny v sociálnom zabezpečení.

Na takmer 180 zhromaždeniach protestujúcich proti dôchodkovej reforme ministra François Fillona (vo vláde Jean-Pierra Raffarina) v roku 2003 sa podľa rôznych odhadov zúčastnilo od jedného do dvoch miliónov zamestnancov. Vláde sa však podarilo narušiť jednotu odborov a v máji prijala kompromisnú dohodu s 5 „ústretovými“ odborovými zväzmi (podľa médií je vo Francúzsku 8 veľkých odborových zväzov). S dohodou neboli spokojné odbory združujúce najmä štátnych zamestnancov, ale nič nedokázali urobiť. V auguste 2003 bol prijatý zákon, ktorý sa mediálne označuje za Fillonov zákon o dôchodkoch (Loi Fillon).

V roku 2010 F. Fillon (napriek tomu, že má blízko ku gaullistickým názorom, niektoré kruhy ho označujú za anglofila) už ako predseda vlády urobil ďalší krok v dôchodkovej reforme. Napriek štrnástim dňom demonštrácií (od 23. marca do 23. novembra, na ktorých sa podľa odhadov odborov v októbri dvakrát zúčastnilo okolo 3,5 mil. demonštrujúcich) vláda reformu presadila. V októbri ju schválil Senát aj Národné zhromaždenie a prezident Nicolas Sarkozy (netajaci sa ústretovosťou voči USA, výsledkom čoho bolo, že Francúzsko sa vrátilo späť do vojenských štruktúr NATO) 10. novembra 2010 zákon vyhlásil.

Po získaní kresla prezidenta Emmanuel Macron, odchovanec nadnárodných finančných kruhov, ktorý sa snaží vo Francúzsku tiež presadzovať veľa z nadnárodného (anglosaského) ekonomického neoliberalizmu, splnil svoj predvolebný sľub a prikočil k ďalšiemu pokusu reformovať dôchodky. Návrh vyvolal znovu silný odpor odborov.

Projekt sa rozbehol v septembri 2017, keď bol Jean-Paul Delevoye vymenovaný za vysokého komisára pre dôchodkovú reformu. V prvom polroku 2019 sa uskutočnili konzultácie o reforme so sociálnymi partnermi a odborníkmi a v júli 2019 bola predsedovi vlády Édouardovi Philippemu predložená správa o projekte. V decembri sa proti návrhu reformy zdvihla nová veľká vlna demonštrácií. V januári 2020 vláda odstúpila od zvýšenia veku odchodu do dôchodku. Celá reforma bola nakoniec v marci 2020 pozastavená v súvislosti s opatreniami v pandemickej situácii.

Z protestov tzv. žltých viest, Francúzsko v roku 2020. Snímka: www.pixabay.com

Súčasná vlna protestov proti dôchodkovej reforme vo Francúzsku

V kampani pred prezidentskými voľbami v roku 2022 E. Macron znovu označil dôchodkovú reformu za jednu zo svojich priorit. V januári 2023 vláda Élisabeth Borneovej pripravila návrh reformy, ktorá má nadväzovať na kroky uskutočnené v rokoch 1993, 2003, 2010 a 2014 (reforma socialistickej vlády Jean-Marca Ayraulta bola jedinou, ktorú nesprevádzali masové protesty pracujúcich).

Návrh spustil novú vlnu prejavov masovej nespokojnosti. Kritizujú ho všetky odborové zväzy (ktoré sa prvýkrát od roku 2010 znovu zjednotili), ale aj opozičné politické strany: ľavicový NUPES (Nouvelle Union Populaire écologique et sociale - Nový ľudový ekologický a sociálny zväz), radikálne a nacionalistické RN (Rassemblement National - Národné združenie) a nevyhranený LIOT (Le groupe Libertés, indépendants, outre-mer et territoires - Skupina slobodných, nezávislých, zámoria a teritórií). V prieskumoch väčšina obyvateľstva s reformou nesúhlasí.

Reforma predpokladá postupne do roku 2030 zvyšovať minimálny vek odchodu do dôchodku zo súčasných 62 na 64 rokov. Na nárok na plný dôchodok budú musieť zamestnanci odpracovať aspoň 43 rokov. Majú sa zrušiť rôzne výnimky pri skoršom veku odchodu do dôchodku, čo pre zamestnancov vo viacerých sektoroch bude znamenať aj viacročné predĺženie práce.

Vláda je kruto neoliberálnym spôsobom rozhodnutá (hoci je to je Francúzsko, thatcherovský vzor nevedí) reformu presadiť. Zatiaľ sa jej podarilo dosiahnuť schválenie celej reformy 11. marca v Senáte. Ten je pravicovejší ako Národné zhromaždenie, kde stúpenci E. Macrona nemajú väčšinu. Z 577 poslancov k nim patrí len 250. NUPES (so 4 skupinami) má 149, RN 88 a LIOT má 20 poslancov. Vláda sa spolieha najmä na podporu stredopravicových Republikánov (61 poslancov), ktorí sú tiež v opozícii. Päť poslancov je mimo klubov a štyri kreslá sú neobsadené. V Národnom zhromaždení by sa návrh mal začať schvaľovať 16. marca.

Doteraz sedem dní protestov

Text francúzskeho plagátu:

Boj pokračuje. Snímka: www.pixabay.com

Dosiaľ sa uskutočnilo sedem dní protestov. Odbory pri protestoch proti vláde vyzývajú k mobilizácii. Demonštrácie nesprevádza veľké násilie, ale každý deň protestov bolo kvôli nemu zadržaných niekoľko desiatok osôb. Viaceré mediálne zdroje (i ministerstvo vnútra) uvádzajú, že ide o najpočetnejšie demonštrácie proti dôchodkovej reforme od roku 1995.

Počty osôb, zapojených do demonštrácií, sú odhadmi a majú len relatívny charakter. Pri číslach treba brať do úvahy, že počet obyvateľov Francúzska je o niečo viac ako 68 miliónov osôb, z toho necelých 66 miliónov žije v metropolitnom Francúzsku (teda na jeho európskom území). Za cenu metodologicky krivajúceho porovnania uvedieme, že 3 až 3,5 miliónom účastníkov protestov vo Francúzsku by na Slovensku zodpovedalo asi 250 až 290 tisíc protestujúcich.

Okrem demonštrácií sú súčasťou protestov aj štrajky. Tie spôsobujú vládam väčšie starosti ako demonštrácie. Neoliberálna politika a ekonomika preto venujú zvýšenú, ale aj skrytú pozornosť rozbíjaniu odborov a vytváraniu prekážok pre ich masové pôsobenie.

Protesty sa začali 19. januára. Demonštrácie boli asi v 200 mestách a zúčastnilo sa na nich zhruba 2 milióny osôb (podľa odborov). Ministerstvo vnútra uviedlo asi 1,120 mil. demonštrantov.

Na druhý deň protestov, 31. januára, prišlo podľa odborov 2,5 až 2,8 mil. demonštrantov. Polícia odhadla počet účastníkov na 1,270 milióna osôb.

Tretí deň protestov, 7. februára, demonštrovalo podľa odborov takmer dva milióny ľudí. Ministerstvo vnútra odhadlo účasť na 757 000 osôb. Média uviedli, že mobilizácia vraj privoláva aj záujem aktivistov zo združení, akými sú antiglobalistické ATTAC (Association pour la Taxation des Transactions financières et pour l'Action Citoyenne - Združenie pre zdanenie finančných transakcií a pre občiansku akciu) a Extinction Rebellion (Rebelia proti vyhynutiu). Ich pôsobenie sa však do protestov nepremietlo.

Na štvrtom dni protestov 11. februára bolo podľa odborov viac ako 2,5 mil. ľudí. Ministerstva vnútra odhadlo počet demonštrantov na 963 000 osôb.

V piatom dni mobilizácie 16. februára, ktorý bol prázdninový, účasť poklesla. Odbory uvádzali 1,3 milióna demonštrantov a odhad ministerstva vnútra bol 440 000 osôb. Odborári vyzvali na všeobecnú mobilizáciu po školských prázdninách. Cieľom akcií bude „zastaviť Francúzsko“, ak vláda zachová projekt dôchodkovej reformy.

Na šiesty deň protestov, 7. marca, prišlo podľa odborov až 3,5 milióna demonštrujúcich. Ministerstvo vnútra uviedlo, že to bolo 1,280 milióna osôb. Uskutočnilo sa vyše 250 akcií po celom Francúzsku.

Protesty pokračovali 7. dňom protestov 11. marca, uskutočnilo sa asi 230 akcií. Na demonštráciách sa podľa odborov zúčastnilo viac ako milión osôb. Polícia uviedla 368 tisíc ľudí.

V marci sa zintenzívnili aj štrajky. Štrajkovali učitelia, zamestnanci jadrových elektrární, letísk, železníc, miestnej dopravy, prístavov (zapojili sa aj pracovníci troch zo štyroch terminálov LPG) a nákladnej dopravy. V Paríži to sú aj smetiari (smetiari sú jednou zo skupín, ktorým sa má zrušiť skorší vek odchodu do dôchodku). Dňa 14. marca médiá píše o hromadení odpadu a rastúcom zápachu v Paríži. Štrajkujúci robotníci blokovali v celom štáte dodávky paliva z rafinérií.

Francúzske odbory sú odhodlané proti dôchodkovej reforme protestovať – vrátane štrajkovania – naďalej aj napriek tomu, že ju Senát už schválil. Odborové zväzy spoločne požiadali o stretnutie prezidenta E. Macrona, ktorý sa síce vyjadril, že „načúva ich hlasu“, ale so stretnutím nesúhlasil. Ďalšie kolo protestov bude 15. marca.

Odbory poukazujú na to, že v situácii, keď domácnosti čelia rastu životných nákladov vo viacerých oblastiach, presadzovanie nepopulárnej reformy znamená pre vládu nebezpečnú hru. Možno doplniť, že ani proti jednému prezidentovi Francúzska neboli po rozpade bipolarity také masové protesty ako proti E. Macronovi. Ten si je však, podobne ako hazardný hráč, istý víťazstvom.

Uvidíme, ako sa to skončí – rozhodnúť sa o tom môže už aj tento týždeň, ak dôjde k hlasovaniu v Národnom zhromaždení. Môže ísť však aj o dlhší proces, lebo „macronovci“ obvinili ľavicu, ktorá predložila vyše 19 000 pozmeňovacích návrhov k zákonu, že rokovanie chce sabotovať.

Poznámky globálneho charakteru na záver

Nebudeme ďalej rozoberať zložitú situáciu po protestoch vo Francúzsku a jej medzinárodné súvislosti a dopady. Aj tieto protesty však svedčia o neochvejnom odhodlaní vládnucich nadnárodných elít nepripustiť nijaké oslabenie neoliberalne globalistického kurzu, ktoré sa koncentruje do troch hlavných dimenzií – podpory dominancie (svetovlády) USA, preferencie anglosaských finančných kruhov napojených na dolár (zdá sa, že po krachu Silicon Valley Bank v USA 10. marca môžu zase vzniknúť veľké finančno-ekonomické komplikácie) a vojensko-politický diktát NATO. Samozrejme, dopĺňajú ho aj také „detaily“ ako manipulatívne pôsobenie západného hlavného mediálneho prúdu, vyvádzanie všelijakých aktivistov, ktorých podporujú mimovládne organizácie financované uvedenými kruhmi, sofistikovaný systém podpory (korupcie) vládných kruhov v „oddaných“ režimoch, honba na predstaviteľov iných názorov, ich škandalizovanie a diskriminácia atď. Zdá sa, že príklad zo surového potlačenia sociálnych protestov vo Veľkej Británii v 80. rokoch minulého storočia sa stal, bez ohľadu na následky, všeobecne uplatňovanou metódou postupu neoliberalnej moci pri „ochrane“ jej záujmov.

Na koniec zvýrazníme fenomén skrývaného strachu globálnej neoliberalnej moci. Cítiť ho najmä v dvoch bruselských centrálach – „natovskej“ i úniovej. Ide o navzájom prepletené obavy. V prvom

rade sú to obavy z protestov vo veľkých štátoch EÚ a NATO - okrem Francúzska to je aj potenciál rastu sociálno-ekonomickej nespokojnosti v Nemecku, Taliansku a Španielsku. Určité obavy sú aj z nepokojov v menších štátoch, ale tie sú zatiaľ spúne prehliadané (čo tam po ČR, veď tam v prezidentských voľbách zvíťazil bezpečnostno-politický feldvébel NATO). Druhú záležitosť predstavujú obavy z protestov proti agresívnej politike NATO a EÚ na Ukrajine, ktoré sú zatiaľ len okrajové a málo početné. Táto politika, ktorá je nesmierne manipulovaná médiami hlavného prúdu plnými klamstva, prispieva k zhoršovaniu sociálno-ekonomickej situácie v štátoch, považujúcich za politickú prioritu priorit dodávať zbrane na Ukrajinu, až pokiaľ neporazí vo vojne Rusko.

V chaotickej situácii, v ktorej sú na čele väčšiny štátov „kolektívneho Západu“ osoby, ktoré na príkaz Washingtonu neprihliadajú na reálny stav a škodia sami sebe (smutným symbolom škodlivého podriadenia sa USA sa stal nemecký kancelár Olaf Scholz), sa však situácia môže zvrtnúť voči nim nepriaznivým smerom; neočakávane a s veľmi ťažkými následkami. Aj bez toho existuje dnes na Západe príliš veľa kríz, ktoré sú navzájom poprepájané a majú aj zlý synergický efekt - a bežnej radosti zo života je menej, ako bývalo.

AUTOR: František Škvrnda st.

[ZDROJ](#)